

УДК 005.922.1

*Н. В. Зачосова,
д. е. н., доцент, професор кафедри менеджменту та економічної безпеки,
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси*

ПРОБЛЕМНІ АСПЕКТИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

*N. Zachosova
Doctor of Economic Sciences, Associate Professor,
Professor of Management and Economic Security Department,
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy, Cherkasy, Ukraine*

PROBLEMATIC ASPECTS OF ACCOUNTING AND ANALYTICAL SUPPORT FOR ASSESSING THE LEVEL OF ECONOMIC SECURITY OF ENTERPRISES

Ідентифіковано та конкретизовано проблемні аспекти обліково-аналітичного забезпечення оцінювання рівня економічної безпеки підприємств. Уточнено поняття обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства, яке запропоновано визначити, як комбінацію інформаційних ресурсів, що містять відомості про економічні аспекти функціонування та поточний економічний стан підприємства, та процедури їх обробки і використання з метою встановлення подальших тенденцій його розвитку в умовах впливу на реалізацію економічних інтересів суб'єкта господарської діяльності і економічних інтересів його стейкхолдерів зовнішніх і внутрішніх небезпек і загроз. Встановлено характерні риси формування обліково-аналітичного забезпечення безпекою орієнтованого управління суб'єктом господарської діяльності. Виявлено недоліки механізму оцінювання рівня економічної безпеки підприємства. Запропоновано шляхи оптимізації механізму діагностики стану економічної безпеки з використанням інструментарію обліково-аналітичного та інформаційного забезпечення процедури визначення оцінки рівня економічної безпеки, зокрема такі, як: залучення фахівців й експертів з оцінювання рівня економічної безпеки, розробка набору бланків документів для візуалізації стану економічної безпеки підприємства, автоматизація процедури оцінювання рівня економічної безпеки за допомогою спеціалізованих комп'ютерних програм; врахування галузевих особливостей обліку та звітності суб'єктів господарської діяльності у процесі формування інформаційного забезпечення та проведення процесу оцінювання рівня економічної безпеки підприємств, а також під час розробки внутрішніх стандартів і методології оцінювання рівня економічної безпеки господарських структур.

Problematic aspects of accounting and analytical support for assessing the level of economic security of enterprises are identified and specified. The concept of accounting and analytical provision of economic security of the enterprise is specified, which is proposed to be defined as a combination of information resources containing information on economic aspects of functioning and the current economic state of the enterprise and the procedures for their processing and use in order to establish further trends in its development in terms of impact on

the realization of economic interests of the subject of economic activity and the economic interests of its stakeholders of external and internal threats. The characteristic features of formation of accounting and analytical support of safety-oriented management by a subject of economic activity are established. The shortcomings of the mechanism of estimation of the level of economic security of the enterprise are revealed. The ways of optimization of the mechanism of diagnostics of the state of economic security using the tools of accounting, analytical and information provision of the procedure for determining the assessment of the level of economic security, in particular the involvement of experts in assessing the level of economic security, development of a set of document forms for visualizing the state of enterprise economic security, automation of the assessment procedure level economic security through specialized computer programs; taking into account branch features of accounting and reporting of business entities in the process of formation of information support and conducting process of assessing the level of economic security of enterprises, as well as during the development of internal standards and methodology for assessing the level of economic security of economic structures

Ключові слова: економічна безпека, облікове забезпечення, аналітичне забезпечення, інформаційне забезпечення, оцінювання рівня економічної безпеки.

Keywords: economic security, accounting support, analytical support, information provision, assessment of the level of economic security.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Економічна безпека підприємства є нині важливою характеристикою його фінансово-господарського стану. Внутрішнє і зовнішнє середовище функціонування суб'єктів господарської діяльності в Україні сповнене різних видів небезпек і загроз, які формуються сучасними характерними особливостями вітчизняної економічної системи. Гібридна війна, нестабільність тенденцій фінансових ринків, підвищення рівня конкуренції з боку європейських і світових компаній, криза перевиробництва товарів і послуг, які не відповідають визнаним стандартам, переважання імпорту над експортом, відсутність джерел фінансування, відтік кваліфікованих кадрів за кордон – це далеко не повний перелік тих негативних явищ і обставин, що впливають на функціонування і розвиток вітчизняних підприємств. Відволікання і без того обмежених ресурсів суб'єктів господарювання на протидію загрозам, вилучення їх частини із активного обороту для резервування з метою компенсації збитків, зумовлених реалізацією численних економічних ризиків піднімають питання забезпечення економічної безпеки підприємств в Україні на новий рівень актуальності.

Починати формування ефективного механізму управління економічною безпекою доцільно з розрахунку оцінки її поточного стану, якого вдалося досягти підприємству на певний момент його діяльності. Однак, існуючі підходи до діагностики рівня економічної безпеки на практиці є не зручними для використання, оскільки містять широкі переліки показників, важких для розрахунку та таких, що викликають потребу в професійній інтерпретації отриманих результатів. Крім того, основою для отримання релевантної оцінки будь-якого індикатора є інформаційний базис, що слугував забезпеченням розрахункового процесу. Оскільки саме бухгалтерська інформація та фінансова звітність зазвичай є джерелами для отримання даних під час оцінювання стану фінансової й економічної безпеки суб'єкта господарської діяльності, то важливим компонентом системи забезпечення оцінювання рівня економічної безпеки підприємств є обліково-аналітична база даних. З огляду на це, необхідно провести дослідження сучасного стану обліково-аналітичного забезпечення процесу оцінювання рівня економічної безпеки господарських структур з тим, аби визначити притаманні йому недоліки та бар'єри на шляху до отримання керівництвом компаній своєчасної та достовірної оцінки стану економічної безпеки підпорядкованих їм структур задля розробки ефективних управлінських рішень щодо подальшого їх розвитку та стратегії функціонування на ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Дослідженню питання обліково-аналітичного забезпечення процесів оцінювання рівня економічної безпеки та управління її станом присвятили увагу знані вітчизняні вчені, що розглядали його з різних наукових і прикладних позицій. Так, Гнилицька Л. В. досліджує обліково-аналітичне забезпечення процесу функціонування системи економічної безпеки суб'єктів господарювання як об'єкт наукових досліджень [1], Грінка Т. І. конкретизує проблеми обліково-аналітичного забезпечення в системі економічної безпеки підприємства [2], тобто з наукової площини переходить до прикладного рівня дослідницької роботи, Гнатюк Т. М., Мельник Н. Б., Банашкевич Т. П. комплексно розглядають обліково-

аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства [3], Штангрет А. М. виокремлює особливості обліково-аналітичного забезпечення процесу гарантування економічної безпеки підприємства [4], іншими словами, використовує процесний підхід, Піскунов Р. О. визначає специфіку обліково-аналітичного забезпечення системної безпеки банківського сектору [5], Черкасова С. О. у центр своїх досліджень ставить особливості формування та реалізації механізму управління процесом обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки [6], а от Гайдук І. С. використовує інший підхід, і вивчає обліково-аналітичне забезпечення процесу управління економічною безпекою підприємства [7]; на стратегічний рівень у своїх наукових пошуках переходять Приходько І. П., Павлова Г. Є. та Кавалер В. В. [8]. Зв'язок обліково-аналітичного забезпечення з категорією інформації та інформаційними процесами демонструє Шепелюк В. А. [9]. Однак, тематика обліково-аналітичного забезпечення саме процесу оцінювання рівня економічної безпеки підприємницьких структур наразі залишається поза пильною увагою наукової спільноти.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою дослідження є ідентифікація та конкретизація проблемних аспектів обліково-аналітичного забезпечення оцінювання рівня економічної безпеки підприємств. Для досягнення поставленої мети необхідним є вирішення ряду завдань, зокрема: уточнити поняття обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства, встановити характерні риси формування обліково-аналітичного забезпечення безпекою орієнтованого управління суб'єктом господарської діяльності, виявити недоліки механізму оцінювання рівня економічної безпеки підприємства та запропонувати шляхи їх усунення з використанням інструментарію обліково-аналітичного та інформаційного забезпечення процедури визначення такої оцінки.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Оцінювання рівня економічної безпеки підприємства передбачає використання сукупності процедур для встановлення значень індикаторів стану захищеності ресурсів суб'єкта господарювання та формування на основі них висновку про можливість реалізації економічних інтересів бізнес-структури та її стейкхолдерів за умови присутності впливу на цей процес зовнішніх і внутрішніх негативних факторів. Обліково-аналітичне забезпечення процедури оцінювання відіграє важливу роль для достовірності кінцевої оцінки. Крім того, саме воно є чи не єдиним релевантним і об'єктивним джерелом інформації про наявні на підприємстві економічні та фінансові тенденції його розвитку.

Проведені дослідження свідчать, що на підприємствах нині відсутня єдність думок щодо порядку формування обліково-аналітичної системи суб'єкта господарювання. Хоча всім відомі традиційні прийоми і механізми ведення бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності, обліково-аналітичне забезпечення оцінювання рівня економічної безпеки – це не лише набір облікових документів. Це комплексна інформаційна система, яка має свої переваги та недоліки для діагностичного процесу. Зокрема, не завжди інформації із офіційних джерел буває достатньо для інтегральної оцінки рівня економічної безпеки підприємства. Однак, це лише одна із вад інформаційного ресурсу, на основі якого фахівці з безпекою орієнтованого менеджменту роблять свої висновки про стан економічної безпеки суб'єкта господарювання.

Обліково-аналітична система підприємства, установи, організації – це сукупність взаємодіючих елементів, які дозволяють здійснювати збір, обробку, реєстрацію та аналіз всіх видів інформації, що надходить із зовнішніх і внутрішніх джерел. Варто зауважити, що на кожному із цих етапів можливі прояви ризиків спотворення, викривлення, псування інформаційного ресурсу, що матиме негативний вплив на підсумкову оцінку рівня економічної безпеки підприємства. Наприклад:

– на етапі збору інформації – можливе отримання неповного набору даних, використання неякісних, недостовірних джерел відомостей, відсутність належних умов для їх збереження, використання неправильних, нераціональних підходів для отримання даних, відмова від альтернативних ресурсів даних через їх високу вартість;

– на етапі обробки інформації – помилкове тлумачення отриманих відомостей, втрата частини зібраних даних у процесі їх обробки, низька швидкість обробки матеріалу, нехтування проміжними результатами, відмова від повторної перевірки через брак часу або ресурсів;

– на етапі реєстрації інформації – приховання частини ресурсів, залишення їх поза межами реєстрації, помилки під час реєстрації, крадіжки, втрата даних;

– на етапі аналізу інформації – надмірна складність якісних аналітичних процедур, брак ресурсів для комплексної аналітичної обробки, стороннє втручання у процес, ризики помилок під час аналізу, можливість втрати частини даних, ризик отримання недостовірного, помилкового результату.

Загалом, поняття обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства належить визначити, як комбінацію інформаційних ресурсів, що містять відомості про економічні аспекти функціонування та поточний економічний стан підприємства та процедури їх обробки і використання з метою встановлення подальших тенденцій його розвитку в умовах впливу на реалізацію економічних інтересів суб'єкта господарської діяльності і економічних інтересів його стейкхолдерів зовнішніх і внутрішніх небезпек і загроз.

Беручи за основу різні методики аналізу, фахівці розробляють варіанти управлінських рішень, що дозволяють зупинити розвиток негативних тенденцій і створити сприятливі умови для функціонування системи економічної безпеки суб'єкта господарювання. За допомогою аналізу виявляють невикористані внутрішні резерви, що дозволяє або прискорити розвиток підприємства, або привести його до практики більш ефективного функціонування.

На сучасних підприємствах організація обліково-аналітичного забезпечення управлінських процесів тісно пов'язана з процесами управлінського аналізу і фінансового контролю, включаючи їх основні напрями відповідно до функціональних зон бізнес-процесів підприємства: 1) процес закупівлі активів і придбання матеріальних запасів; 2) процеси надання послуг та реалізації товарів; 4) процеси розрахунків з контрагентами; 5) формування фінансових результатів суб'єктів господарської діяльності. Таким чином, для процедури оцінювання рівня економічної безпеки підприємства необхідно обирати такі групи показників, розрахунків яких можна буде проводити на основі відомостей облікового інформаційного ресурсу.

Обсяги інформації, які циркулюють в управлінській структурі сучасного підприємства, і стосуються його економічних показників, є досить великим, і дуже багато економічних і фінансових параметрів, які використовуються для оцінювання рівня економічної безпеки суб'єкта господарювання, є взаємозалежними. Недостовірна оцінка стану економічної безпеки може стати причиною нерационального, неефективного управління господарською структурою, що в свою чергу, має для підприємства великі негативні наслідки, оскільки в такому випадку навіть незначні фінансові втрати, зумовлені несвоєчасною ідентифікацією загроз економічній безпеці підприємства, виявляються досить істотними з огляду на недостатність у вітчизняних суб'єктів господарювання фінансових ресурсів, залучених у їх виробничі, торговельні та інші процеси.

Одним із відчутних проблемних аспектів обліково-аналітичного забезпечення оцінювання рівня економічної безпеки підприємств є велика кількість інформації, яку фахівцям необхідно опрацювати в процесі оцінювання. Переробити і проаналізувати такий великий обсяг даних про економічний стан підприємства нині можливо лише за допомогою активного використання сучасних інформаційних технологій. Усвідомлення цього факту управлінським персоналом підприємств провокує зростання попиту на інформаційні системи, що здатні правильно систематизувати і проаналізувати всю інформацію, яка надходить з облікових відомостей, та забезпечити аналітику раціональну вибірку необхідних для оцінювання рівня економічної безпеки суб'єкта господарювання даних.

Проблемою обліково-аналітичного забезпечення діагностики стану економічної безпеки суб'єкта господарської діяльності залишається і якість інформаційного ресурсу, яка в першу чергу залежить від рівня раціональності організації облікового процесу на підприємстві. У період реформування традиційної вітчизняної системи бухгалтерського обліку і звітності та адаптації національних стандартів до практик визнаних у світі облікових процедур, суттєво і перманентно змінюються вимоги до ведення обліку та аналізу ефективності використання корпоративних ресурсів підприємств, а також розширюються переліки поставлених перед обліково-аналітичними процедурами завдань.

Характерні риси формування обліково-аналітичного забезпечення безпекою орієнтованого управління суб'єктом господарської діяльності, які вдалося визначити із врахуванням досвіду сучасних підприємств, є наступними:

- обмеження документального забезпечення бухгалтерською звітністю, відсутність її аналітичної обробки, крім випадків проведення аудиту;
- відсутність аналітичних звітів щодо стану окремих показників економічної безпеки підприємства у ретроспективі по причині неможливості сформулювати такий перелік через відсутність методичних рекомендацій щодо оцінювання рівня економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності;
- низький рівень захисту обліково-аналітичної інформації від стороннього доступу, втрати, виводу і псування, у першу чергу від власного персоналу суб'єкта господарської діяльності;
- недостатність ресурсів – у тому числі техніко-технологічних і кадрових – для організації ефективної системи обліково-аналітичного забезпечення безпекою орієнтованого управління;
- відмова від послуг професійних аналітиків і передача завдання щодо формування обліково-аналітичного забезпечення процесу оцінювання рівня економічної безпеки підприємств бухгалтеру, економісту, фінансисту тощо.

Управлінський облік і аналіз безперервно взаємодіють один із одним: управлінський аналіз ґрунтується на інформації, яка формується в управлінському обліку, а управлінський облік, у свою чергу, використовує дані, отримані в рамках аналізу для прийняття ефективних управлінських рішень. Таким чином, іноді у процесі оцінювання рівня економічної безпеки підприємства, коли виникає необхідність у отриманні даних управлінського обліку, фахівці звертаються до першоджерела, і витрачають на його опрацювання велику кількість трудових і часових ресурсів, оскільки забувають про можливість використати відомості, які уже були піддані технікам управлінського аналізу, а тому не потребують додаткових сил і часу на їх опрацювання.

Недоліками механізму оцінювання рівня економічної безпеки підприємства наразі залишаються такі проблемні аспекти реалізації цього процесу на практиці:

- відсутність чіткого переліку індикаторів рівня окремих функціональних підсистем системи економічної безпеки підприємства та їх нормативних, максимальних, мінімальних значень тощо;
- необхідність використання експертного підходу при проведенні оцінювання і неможливість через брак коштів або вузьку економічну спеціалізацію підприємства залучити експерта до цього процесу;
- не встановлена періодичність оцінювання рівня економічної безпеки підприємства, що для підвищення достовірності оцінки має корелювати з періодами формування річної фінансової звітності суб'єкта господарської діяльності;

- низький рівень транспарентності діяльності підприємств, відсутність у аналітиків доступу до окремих даних, у першу чергу тих, що стосуються результатів управлінського обліку;
- нехтування результатами аудиту як одним із можливих джерел інформаційного забезпечення оцінювання рівня економічної безпеки;
- відсутність стандартизованих форм звітності щодо стану економічної безпеки підприємницької структури.

Шляхами усунення недоліків механізму оцінювання рівня економічної безпеки підприємства з використанням інструментарію обліково-аналітичного та інформаційного забезпечення процедури визначення такої оцінки можуть стати:

- залучення фахівців з оцінювання рівня економічної безпеки та експертів для проведення діагностики на умовах аутсорсингу;
- формування набору бланків документів, покликаних відображати стан економічної безпеки суб'єкта господарської діяльності;
- розробка комп'ютерних програм для автоматизації оцінювання рівня економічної безпеки;
- підвищення рівня зрозумілості і якості бухгалтерського обліку в Україні, раціональності його організації;
- врахування галузевих особливостей обліку та звітності у процесі інформаційного забезпечення процесу оцінювання рівня економічної безпеки;
- розробка внутрішніх стандартів і методології оцінювання рівня економічної безпеки.

Отже, проблемні аспекти обліково-аналітичного забезпечення оцінювання рівня економічної безпеки підприємств полягають, з одного боку, у недосконалості власне механізму проведення такої оцінки, що пояснюється відсутністю комплексного та уніфікованого підходу до діагностики стану економічної безпеки суб'єктів господарювання різних форм власності та видів економічної діяльності, а з іншого – з якістю того інформаційного ресурсу, що має стати базою для проведення розрахунків, адже система бухгалтерського обліку в Україні досі залишається не на сто відсотків автоматизованою, будується на заплутаній системі документаційного обороту та є складною для розуміння і використання особами, що не мають професійної бухгалтерської освіти.

Забезпечення необхідною інформацією експертів, які проводять оцінювання рівня економічної безпеки суб'єкта господарської діяльності, в потрібний час і в потрібному місці, і формування інформаційного ресурсу на основі даних управлінського обліку і результатів управлінського аналізу становить суть організації інформаційного обслуговування процесу оцінювання рівня економічної безпеки підприємства і безпеки орієнтованого управління ним і, поряд з формуванням якісного інформаційного середовища діяльності господарської структури, сприяє досягненню її тактичних і стратегічних цілей.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі.

1. Уточнено поняття обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства. Його пропонується визначити як комбінацію інформаційних ресурсів, що містять відомості про економічні аспекти функціонування та поточний економічний стан підприємства та процедури їх обробки і використання з метою встановлення подальших тенденцій розвитку підприємства в умовах впливу на реалізацію економічних інтересів суб'єкта господарської діяльності і економічних інтересів його стейкхолдерів зовнішніх і внутрішніх небезпек та загроз.

2. Встановлено характерні риси формування обліково-аналітичного забезпечення безпеки орієнтованого управління суб'єктом господарської діяльності. Серед них було названо такі, як: обмеження документального забезпечення безпеки орієнтованих управлінських рішень бухгалтерською звітністю і відсутність специфічних, орієнтованих на цей вид діяльності підприємства, інформаційних форм; відсутність аналітичних звітів щодо стану окремих показників економічної безпеки підприємства по причині відсутності їх усталеного професійно сформованого переліку; низький рівень захисту обліково-аналітичної інформації від стороннього доступу, у тому числі тих відомостей, що розміщуються на серверах суб'єкта господарської діяльності; відмова від послуг професійних аналітиків – на більшості вітчизняних підприємств формування обліково-аналітичного забезпечення усіх без винятку управлінських рішень – це завдання бухгалтерії, планово-економічного, фінансового відділів тощо.

3. Виявлено недоліки механізму оцінювання рівня економічної безпеки підприємства та запропоновано шляхи їх усунення з використанням інструментарію обліково-аналітичного та інформаційного забезпечення процедури визначення такої оцінки. Зокрема, пропонується залучити фахівців й експертів з оцінювання рівня економічної безпеки, розробити набір бланків документів для візуалізації стану економічної безпеки підприємства, автоматизувати процедуру оцінювання рівня економічної безпеки за допомогою спеціалізованих комп'ютерних програм; врахувати галузеві особливості обліку та звітності суб'єктів господарської діяльності у процесі формування інформаційного забезпечення та проведення процесу оцінювання рівня економічної безпеки підприємств, а також під час розробки внутрішніх стандартів і методології оцінювання рівня економічної безпеки господарських структур.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у формуванні авторської методики оцінювання рівня економічної безпеки підприємств як одного із напрямів аналітичної підтримки безпеки орієнтованих рішень керівництва та топ-менеджменту суб'єктів господарювання різних форм власності та видів економічної діяльності.

Література.

1. Гнилицька Л. В. Обліково-аналітичне забезпечення функціонування системи економічної безпеки суб'єктів господарювання як об'єкт наукових досліджень / Л. В. Гнилицька // *Управління проектами та розвиток виробництва*. - 2011. - № 1. - С. 146-154.
2. Грінка Т. І. Сучасні проблеми обліково-аналітичного забезпечення в системі економічної безпеки підприємства / Т. І. Грінка // *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. - 2013. - Вип. 23. - С. 414-418.
3. Гнатюк Т. М. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства / Т. М. Гнатюк, Н. Б. Мельник, Т. П. Банашкевич // *Актуальні проблеми розвитку економіки регіону*. - 2016. - Вип. 12(2). - С. 193-199.
4. Штангрет А. М. Обліково-аналітичне забезпечення процесу гарантування економічної безпеки підприємства / А. М. Штангрет // *Наукові записки [Української академії друкарства]*. - 2013. - № 2. - С. 58-63.
5. Піскунов Р. О. Обліково-аналітичне забезпечення системної безпеки банківського сектору / Р. О. Піскунов // *Вісник Університету банківської справи Національного банку України*. - 2014. - № 1. - С. 213-217.
6. Черкасова С. О. Особливості формування та реалізації механізму управління процесом обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства / С. О. Черкасова // *Наука й економіка*. - 2014. - Вип. 4. - С. 72-79.
7. Гайдук І. С. Обліково-аналітичне забезпечення управління економічною безпекою підприємства / І. С. Гайдук // *Економічний вісник університету*. - 2016. - Вип. 28(1). - С. 33-40.
8. Приходько І. П. Стратегічне та обліково-аналітичне забезпечення процесу управління фінансово-економічною безпекою підприємства / І. П. Приходько, Г. Є. Павлова, В. В. Кавалер // *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. - 2017. - Вип. 6(2). - С. 12-16.
9. Шепелюк В. А. Дефініції поняття «інформація» для обліково-аналітичного забезпечення в управлінні економічною безпекою підприємства / В. А. Шепелюк // *Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. Михайла Туган-Барановського. Серія : Економічні науки*. - 2017. - № 1. - С. 185-191

References.

1. Hnylyts'ka, L. V. (2011) "Accounting and analytical support for the functioning of the economic security system of economic entities as an object of scientific research" *Upravlinnya proektamy ta rozvytok vyrobnytstva*, vol 1, pp. 146-154.
2. Hrinka, T. I. (2013) "Modern problems of accounting and analytical support in the system of economic security of the enterprise" *Naukovi pratsi Kirovohrads'koho natsional'noho tekhnichnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, vol 23, pp. 414-418.
3. Hnatyuk, T. M., Mel'nyk, N. B. and Banashkevych, T. P. (2016) "Accounting and analytical providing of economic safety of the enterprise" *Aktual'ni problemy rozvytku ekonomiky rehionu*. vol. 12(2), pp. 193-199.
4. Shtanhret, A. M. (2013) "Accounting and analytical support for the process of guaranteeing the economic safety of the enterprise" *Naukovi zapysky [Ukrayins'koyi akademiyi drukarstva]*, vol 2, pp. 58-63.
5. Piskunov, R. O. (2014) "Accounting and analytical support for systemic security of the banking sector" *Visnyk Universytetu bankivs'koyi spravy Natsional'noho banku Ukrayiny*, vol 1, pp. 213-217.
6. Cherkasova, S. O. (2014) "Features of the formation and implementation of the mechanism for managing the accounting and analytical provision of economic security of the enterprise" *Nauka y ekonomika*, vol 4, pp. 72-79.
7. Hayduk, I. S. (2016) "Accounting and analytical support for management of the economic safety of the enterprise" *Ekonomichnyy visnyk universytetu*, vol 28(1), pp. 33-40.
8. Prykhod'ko, I. P., Pavlova, H. YE. and Kavalier, V. V. (2017) "Strategic and accounting-analytical support of the process of management of financial and economic security of the enterprise" *Ekonomichnyy visnyk Zaporiz'koyi derzhavnoyi inzhenernoyi akademiyi*, vol 6(2), pp. 12-16.
9. Shepelyuk, V. A. (2017) "Definition of the concept of «information» for accounting and analytical support in the management of economic security of the enterprise" *Visnyk Donets'koho natsional'noho universytetu ekonomiky i torhivli im. Mykhayla Tuhana-Baranovs'koho. Seriya : Ekonomichni nauky*, vol 1, pp. 185-191.

Стаття надійшла до редакції 20.08.2018 р.